

Sygn. akt VIII U 451/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 maja 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariola Szmajduch
Protokolant:	Anna Krzyszkowska

po rozpoznaniu w dniu 28 maja 2015 r. w Gliwicach

sprawy Ż. J. i T. J. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o zapłatę zaległych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, FP i FGŚP

na skutek odwołania Ż. J. i T. J. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 30 stycznia 2015 r. **nr** (...) - (...) - (...)

1. oddała odwołanie Ż. J.,
2. umarza postępowanie odnośnie T. J. (1),
3. odstępuje od obciążania stron kosztami postępowania.

(-) SSO Mariola Szmajduch

Sygn. akt VIII U 451/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 stycznia 2015r., adresowaną do Ż. J. oraz jej współmałżonka T. J. (1), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z., na podstawie art. 83 ust 1 oraz art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, stwierdził, że Ż. J. jest dłużnikiem organu rentowego z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Kwotę zadłużenia ZUS ustalił na 117.536,44 zł wraz z odsetkami w tym z tytułu:

- składek na ubezpieczenia społeczne za okres od sierpnia 2011r. do marca 2014r. w kwocie 68.862,70 zł plus odsetki w kwocie 13.638 zł, koszty upomnienia w kwocie 20,40 zł oraz koszty egzekucyjne w kwocie 3.148,40 zł,

- składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od sierpnia 2011r. do marca 2014r. w kwocie 20.242,18 zł plus odsetki w kwocie 4.134 zł, koszty upomnienia w kwocie 30,20 zł oraz koszty egzekucyjne w kwocie 1.064 zł,

- składek na Fundusz Pracy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od października 2011r. do marca 2014r. w kwocie 5.337,16 zł, plus odsetki w kwocie 1.046 zł, koszty upomnienia w kwocie 29,20 zł oraz koszty egzekucyjne w kwocie 271,20 zł.

W uzasadnieniu decyzji ZUS wskazał, że płatnik składek Ż. J. była zobowiązana do opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Jako że nie dopełniła tego obowiązku zaszła konieczność wydania decyzji z urzędu. Ponadto ZUS poinformował, że zgodnie z art. 27 ust. 1 ustawy, niniejsza decyzja stanowi podstawę do zabezpieczenia należności z tytułu składek ustawowym prawem zastawu na wszystkich będących własnością dłużnika oraz stanowiących współwłasność łączną dłużnika i jego małżonka rzeczach ruchomych oraz zbywalnych prawach majątkowych.

Odwołania od decyzji złożyli płatnik składek Ż. J. oraz jej mąż T. J. (1). W treści odwołań skarżący wskazali, iż współmałżonek Ż. J. nie ponosi odpowiedzialności za jej zadłużenie jako płatnika składek i powołali się na rozdzielność majątkową między małżonkami istniejącą od 31 sierpnia 2006r., a zatem jeszcze przed powstaniem zaległości z tytułu nieopłaconych składek. Do odwołań skarżący załączyli akt notarialny z dnia 31 sierpnia 2006r. stanowiący umowę majątkową małżeńską. Nadto Ż. J. nie negowała faktu powstania zadłużenia z tytułu składek określonego w zaskarżonej decyzji wskazując, iż przyczyną zadłużenia są straty jakie poniosła w związku z kryzysem rynkowym.

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy wskazał, iż uwzględnił odwołanie w zakresie w jakim dotyczyło współmałżonka ubezpieczonej T. J. (1), co skutkowało zmianą zaskarżonej decyzji w trybie art. 83 ust.6 ustawy systemowej i wydaniem decyzji z dnia 18 marca 2015r. określającej zadłużenie jedynie w stosunku do płatnika składek Ż. J.. W pozostałym zakresie ZUS wniósł o oddalenie odwołań, podtrzymując stanowisko wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji oraz o zasądzenie od odwołujących na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. ZUS wskazał, iż w odwołaniu nie podniesiono żadnych okoliczności, które skutkowałyby koniecznością ponownego ustalenia przez organ rentowy stanu zaległości za wskazany w decyzji okres w stosunku do stanu podanego w decyzji ZUS z dnia 30 stycznia 2015r., zmienionej decyzją z dnia 18 marca 2015r. w zakresie adresata decyzji. Wręcz przeciwnie w odwołaniu odwołująca potwierdziła posiadanie zaległości składkowych, o których mowa w zaskarżonej decyzji, koncentrując się wyłącznie na kwestii związanej z niemożnością spłaty zadłużenia z uwagi na trudną sytuację finansową w firmie.

Zarządzeniem z dnia 8 kwietnia 2015r. sprawy z obu odwołań zostały połączone do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia pod sygn. VIII U 451/15.

Na rozprawie w dniu 28 maja 2015r. T. J. (1) cofnął odwołanie wobec treści decyzji z dnia 18 marca 2015r.

ZUS wyraził zgodę na cofnięcie odwołania.

Sąd ustalił, co następuje:

Odwołująca Ż. J. od 9 grudnia 2006r. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą w postaci warsztatu samochodowego w T..

W dniu 30 stycznia 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. wydał z urzędu decyzję ustalającą wysokość zadłużenia płatnika składek Ż. J. z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne za okres od sierpnia 2011r. do marca 2014r. oraz na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od października 2011r. do marca 2014r.

Decyzja ta została adresowana do płatnika składek Ż. J. oraz do jej współmałżonka T. J. (1). W uzasadnieniu decyzji ZUS poinformował, że zgodnie z art. 27 ust. 1 ustawy, niniejsza decyzja stanowi podstawę do zabezpieczenia należności z tytułu składek ustawowym prawem zastawu na wszystkich będących własnością dłużnika oraz stanowiących współwłasność łączną dłużnika i jego małżonka rzeczach ruchomych oraz zbywalnych prawach majątkowych.

Ż. J. i T. J. (1) odwołali się od powyższej decyzji.

Wskutek odwołań, ZUS wydał w dniu 18 marca 2015r. nową decyzję stwierdzającą, iż zadłużenie z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne za okres od sierpnia 2011r. do marca 2014r. oraz na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od października 2011r. do marca 2014r. dotyczy wyłącznie płatnika składek Ż. J.. Wysokość zadłużenia została wskazana na takim samym poziomie jak w zaskarżonej decyzji z dnia 30 stycznia 2015r.

Sąd ustalił, że w dniu 31 sierpnia 2006r. Ż. J. i T. J. (1), przed zawarciem małżeństwa, podpisali w formie aktu notarialnego umowę majątkową małżeńską, mocą której ustanowili rozdzielność majątkową wyłączającą wspólność ustawową małżeńską.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego. Sąd uznał, że zgromadzony materiał dowodowy jest spójny, wiarygodny i wystarczający do rozstrzygnięcia merytorycznego sprawy.

Ubezpieczona Ż. J. nie stawiała się na rozprawie w dniu 28 maja 2015r. i nie złożyła wyjaśnień. W odwołaniu Ż. J. nie negowała faktu prowadzenia działalności gospodarczej ani posiadania zadłużenia względem ZUS. Natomiast T. J. (1) ostatecznie cofnął odwołanie.

Sąd zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż decyzją ZUS z dnia 18 marca 2015r. zmieniono zaskarżoną decyzję z dnia 30 stycznia 2015r. o tyle, że stwierdzono, iż zadłużenie z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okresy i w kwotach wskazanych w decyzji dotyczy wyłącznie płatnika składek Ż. J..

Tym samym ZUS uwzględnił odwołania w zakresie dotyczącym odpowiedzialności współmałżonka płatnika składek.

W związku z powyższym T. J. (1) cofnął swoje odwołanie na rozprawie w dniu 28 maja 2015r., na co organ rentowy wyraził zgodę.

Zgodnie z art. 203 § 1 k.p.c. pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia – aż do wydania wyroku.

Zgodnie zaś z art. 203 § 3 k.p.c. w razie cofnięcia pozwu poza rozprawą przewodniczący odwołuje wyznaczoną rozprawę i o cofnięciu zawiadamia pozwanego, który może w terminie dwutygodniowym złożyć sądowi wniosek o przyznanie kosztów. Gdy skuteczność cofnięcia pozwu zależy od zgody pozwanego, niezłożenie przez niego oświadczenia w tym przedmiocie w powyższym terminie uważa się za wyrażenie zgody.

Z kolei stosownie do treści art. 203 § 4 k.p.c. Sąd może uznać za niedopuszczalne cofnięcie pozwu, zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia tylko wtedy, gdy okoliczności sprawy wskazują, że wymienione czynności są sprzeczne z prawem lub

zasadami współżycia społecznego albo zmierzają do obejścia prawa.

Natomiast, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zgodnie art. 469 k.p.c., Sąd uzna zawarcie ugody, cofnięcie pozwu, sprzeciwu lub środka odwoławczego oraz zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia za niedopuszczalne także wówczas, gdyby czynność ta naruszała słuszny interes pracownika lub ubezpieczonego.

Zgodnie z art. 355 § 1 k.p.c. sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne.

Mając powyższe na uwadze – Sąd na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. – umorzył postępowanie odnośnie T. J. (2), o czym orzekł w punkcie drugim wyroku.

Natomiast odwołanie płatnika składek Ż. J. nie zasługuje na uwzględnienie.

Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym, regulują przepisy ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2015r., poz. 121 ze zm.), zwanej ustawą systemową. Zgodnie z art. 1 ustawy ubezpieczenia społeczne obejmują ubezpieczenie emerytalne, ubezpieczenia rentowe i ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt. 5 i art. 12 ust. 1 oraz art. 13 pkt. 4 ustawy osoby prowadzące pozarolniczą działalność podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu. Obowiązek ubezpieczenia powstaje od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Zgodnie z art. 36 ust. 1 każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych. Obowiązek zgłoszenia osoby prowadzącej działalność gospodarczą spoczywa na tej osobie (ust.3).

Natomiast po myśli art. 17 w związku z art. 46 ustawy, płatnik składek obowiązany jest według zasad wynikających z przepisów niniejszej ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Rozliczenie składek oraz wypłaconych przez płatnika w tym samym miesiącu świadczeń następuje w deklaracji rozliczeniowej ZUS DRA.

Po myśli art. 47 ustawy płatnik składek przesyła w tym samym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc.

Zgodnie zaś z treścią art. 48 tejże ustawy, jeżeli płatnik składek nie złoży w terminie deklaracji rozliczeniowej, nie będąc z tego obowiązku zwolnionym, organ rentowy dokonuje wymiaru składek z urzędu w wysokości wynikającej z ostatnio złożonej deklaracji, bez uwzględnienia wypłaconych płatnikowi świadczeń, zawiadamiając go o tym. Jeżeli po wymierzeniu składek z urzędu płatnik złoży deklarację rozliczeniową, organ rentowy koryguje wymiar składek do wysokości wynikającej ze złożonej deklaracji z uwzględnieniem wykazanych w niej świadczeń.

Na podstawie art. 18 ust. 8 omawianej ustawy podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5, stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 60 % prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 na dany rok kalendarzowy. Składka w nowej wysokości obowiązuje od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia danego roku.

Natomiast zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 3.

Obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą wynika z art. 66 ust 1 pkt 1 lit.c ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2015r. poz. 581 ze zm.). Zgodnie z art. 81 ust 2 podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c, stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 75

% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski".

Z kolei na podstawie art. 104 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 149 ze zm.), osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą jest zobowiązana do opłacania obowiązkowych składek na Fundusz Pracy ustalonych od kwot stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Natomiast obowiązek opłacania składki za pracowników na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych wynika z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 13 lipca 2006r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (t.j. Dz. U. z 2014r. poz. 272 ze zm.). Po myśli art. 29 ust. 1 tej ustawy składkę na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych ustala się od wypłat stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe bez stosowania ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887, z późn. zm.).

Zgodnie natomiast z art. 23 ust. 1 ustawy systemowej od nieopłaconych w terminie składek należne są od płatnika składek odsetki za zwłokę, na zasadach i w wysokości określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012r. poz. 749, z późn. zm.).

W myśl art. 24 ust 2 ustawy systemowej składki oraz odsetki za zwłokę, koszty egzekucyjne, koszty upomnienia i dodatkowa opłata, zwane dalej "należnościami z tytułu składek", nieopłacone w terminie, podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji lub egzekucji sądowej.

W myśl art. 83 ust 1 ZUS wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących m.in. przebiegu ubezpieczeń, ustalania wymiaru składek i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu składek.

Przedmiotem rozstrzygnięcia zaskarżonej decyzji były zaległości składkowe skarżącej Ż. J. na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za wskazane w decyzji okresy oraz w wysokości ustalonej w decyzji.

Sąd zwraca uwagę, iż jedną z zasad w postępowaniu cywilnym, a takim również jest postępowanie z zakresu ubezpieczeń społecznych, jest zasada kontradyktoryjności. W myśl art. 6 kodeksu cywilnego, ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. A zatem to na stronach spoczywa ciężar dowodzenia swoich racji.

W niniejszej sprawie ciężar udowodnienia, że decyzja ZUS jest nieprawidłowa spoczywał na odwołującej. Tymczasem skarżąca nie kwestionowała ani istnienia zadłużenia względem ZUS ani też ustalonej w decyzji wysokości zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek. Nie negowała prowadzenia działalności gospodarczej w okresach objętych decyzją. Przyznała, że zadłużenie powstało w wyniku trudności finansowych wywołanych kryzysem.

W związku z powyższym brak podstaw do kwestionowania prawidłowości zaskarżonej decyzji, w tym prawidłowości dokonanych przez ZUS wyliczeń.

Mając powyższe na uwadze Sąd – na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., – oddalił w punkcie pierwszym wyroku odwołanie Ż. J..

W punkcie trzecim wyroku, Sąd – na podstawie art. 102 k.p.c. – odstąpił od obciążania stron kosztami postępowania.

Zgodnie z przywołanym art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych, sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Cytowany przepis nie definiuje w żaden sposób pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych. Natomiast ocena, czy taki wypadek rzeczywiście zachodzi, pozostawiona została uznaniu sądu, który powinien mieć na względzie całokształt okoliczności sprawy. Na całokształt okoliczności sprawy składają się natomiast nie tylko okoliczności związane z przebiegiem procesu, a zwłaszcza wynik postępowania, ale również sytuacja majątkowa i życiowa strony. Okoliczności te powinny być oceniane również z punktu widzenia zasad współżycia społecznego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że „sposób skorzystania z art. 102 jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu i do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstąpienie, a jeśli tak, to w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążania kosztami procesu strony przegrywającej spór” (vide wyroki SN z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 192/09, LEX nr 584735 oraz z dnia 27 maja 2010 r., II PK 359/09, LEX nr 603828, postanowienia SN z dnia 12 lipca 2011r., II PZ 13/11, LEX nr 1068036 oraz z dnia 9 maja 2012r., V CZ 5/12, LEX nr 1232631).

W ocenie Sądu, w sprawie niniejszej zachodzą okoliczności pozwalające na zastosowanie powyższego przepisu. W odwołaniu Ż. J. wskazała, iż zadłużenie wynikało z trudności finansowych spowodowanych kryzysem i trudną sytuacją materialną strony. Nadto odwołująca nie negowała istnienia zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek ani wysokości tego zadłużenia, wręcz przeciwnie przyznała się do jego istnienia. Odwołania od zaskarżonej decyzji dotyczyły w dużej mierze tego, iż została ona skierowana również do męża ubezpieczonej T. J. (1), podczas gdy posiada on rozdzielność majątkową z odwołującą. ZUS ostatecznie skorygował zaskarżoną decyzję wskazując, iż zadłużenie dotyczy wyłącznie płatnika składek Ż. J., tym samym uwzględnił odwołanie co do nieprawidłowości objęcia zaskarżoną decyzją T. J. (1).

SSO Mariola Szmajduch